

Prirodno-matematički fakultet
Društvo matematičara i fizičara Crne Gore

OLIMPIJADA ZNANJA 2019.

Zadaci iz HEMIJE
za I razred srednje škole

Uputstvo za takmičare:

- Predviđeno vrijeme za izradu testa je 120 minuta.
- Odgovori se moraju pisati isključivo plavom ili crnom hemijskom olovkom. Odgovori napisani grafitnom olovkom ili hemijskom koja se može brisati neće se uzimati u obzir pri bodovanju.
- Nepregledni i nečitko napisani odgovori neće biti pregledani.
- Postupak rješavanja zadatka kao i samo rješenje moraju biti jasno označeni brojem zadatka. Neoznačena rješenja neće biti pregledana.
- Dozvoljena je upotreba kalkulatora (digitrona), dok nije dopuštena upotreba tablice Periodnog sistema elemenata.
- Za vrijeme rada nije dopuštena upotreba mobilnih telefona, niti napuštanje prostorije u kojoj se odžava takmičenje.

Želimo Vam uspješan rad!

Šifra takmičara:

Komisija:

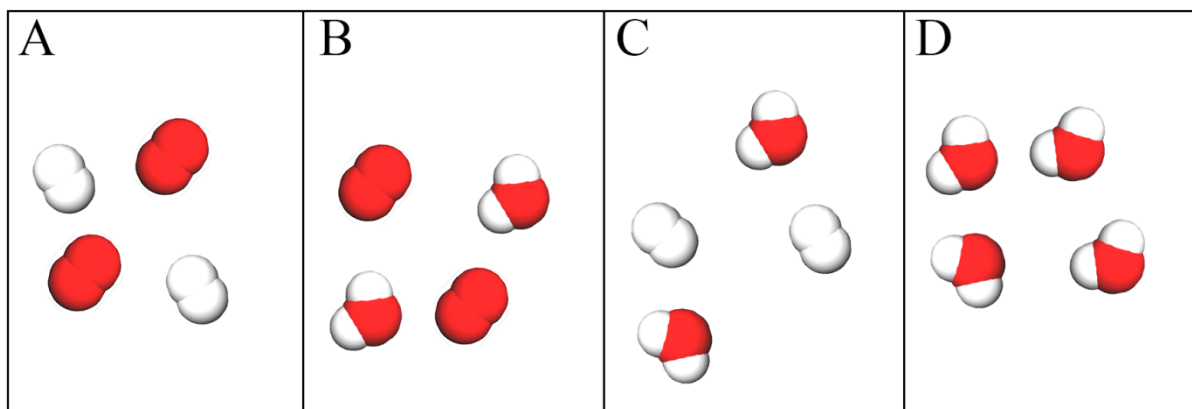
MAKSIMALAN BROJ POENA	BROJ OSTVARENIH POENA TAKMIČARA:
100	

Podgorica, 11. maj 2019.

1. Na kojoj od sledećih slikaje prikazana čista supstanca? Zaokruži slovo ispred slike kojaprikazuje tačan odgovor.

(5)

2. Element sa konfiguracijom : $ns^2(n-1)d^6$ pripada (zaokružiti tačnu tvdrnju):

- a) Neprelaznim metalima- grupa 6
- b) Prelaznim metalima - grupa 8
- c) Plemeniti gasovi-grupa 18
- d) Ništa od navedenog

(5)

3. Koji od navedenih nizova elemenata prikazuje pravilan poredak porasta atomskog radijusa?

- a) Cs, K, Cl, F
- b) F, K, Cl, Cs
- c) F, Cl, Cs, K
- d) F, Cl, K, Cs

(5)

4. U sledećim zadacima izračunati i zaokružiti tačne odgovore:

A. U zatvorenoj posudi 20,0 g ugljenika reaguje sa 60,0 g kiseonika. Koliko i kojih supstanci je prisutno nakon reakcije:

- a) 73,3 g CO_2 , b) 80 g CO_2 , c) 73,3 g CO_2 i 3,35 g O_2 , d) 73,3 g CO_2 i 6,70 g O_2 .

(5)

B. Izračunati broj atoma vodonika u 50 g amonijum-sulfata

a) $1,82 \cdot 10^{23}$ atoma; b) $1,82 \cdot 10^{24}$ atoma; c) $9,10 \cdot 10^{23}$ atoma; d) $9,10 \cdot 10^{24}$ atoma.

(5)

5. Na temperaturi 291,15 K i pod pritiskom $1,01 \times 10^5$ Pa, rastvorljivost (izražena u molskom udjelu) amonijaka u metanolu iznosi 0,35. Ako je gustina rastvora $1,1 \text{ g/cm}^3$ izračunati:

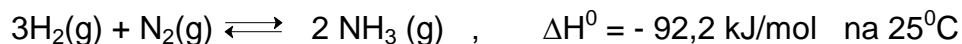
a) rastvorljivost u masenim procentima, b) količinsku koncentraciju amonijaka.

(15)

6. Izračunati masu 7%-nog rastvora KNO_3 koju je potrebno pomiješati sa 15 g 18%-nog rastvora NaNO_3 da bi se dobio rastvor koji sadrži 12 % NO_3^- jona.

(15)

7. Razmotrimo ravnotežnu smjesu azota, vodonika i amonijaka za reakciju:

Za svaku navedenu promjenu u sistemu (a,b,c), procijenite da li vrijednost konstante ravnoteže raste (>), opada (<) ili ostaje ista (=) (u odnosu na polaznu ravnotežu), kao i da li je količina amonijaka viša (>), manja (<) ili ostaje nepromijenjena (=), pošto se uspostavi nova ravnoteža.

a) uvede se više vodonika (na 25°C i pri konstantnoj zapremini):

K _____ K_0 $n(\text{NH}_3)$ _____ $n_0(\text{NH}_3)$

b) temperatura se povisi:

K _____ K_0 $n(\text{NH}_3)$ _____ $n_0(\text{NH}_3)$

c) zapremina suda se udvostruči:

K _____ K_0 $n(\text{NH}_3)$ _____ $n_0(\text{NH}_3)$

(10)

8. Smješa (**S**) se sastoji od pijeska (SiO_2) i soli (NaCl). Uzorak smješe od 6,05 g rastvara se u vodi. Nakon miješanja i sedimentacije u epruveti se istaloži talog **X**.

a) Koji sastojak smješe se rastvara u vodi? .....

b) Od čega se sastoji talog?.....

c) Na osnovu koje osobine se čestice nerastvorene supstance **X** izdvajaju iz smješe nakon sedimentacije?.....

d) Kojim postupkom (metodom) se može odvojiti supstanca **X** od rastvora? .....

e) Na osnovu podataka izračunati maseni udio soli u smješi ako je masa suvog ostatka **X** jednaka 5,23 g

(10)

9. U soli formule $(\text{NH}_4)_2\text{M}(\text{SO}_4)_2 \cdot x \text{H}_2\text{O}$ maseni udio nepoznatog metala, M, iznosi 14,26%. a vode 27,56%. Odrediti koji metal se nalazi u sastavu soli i napisati empirijsku formulu soli.
- (15)**

10. A) Odaberite tačne odgovore i potkrijepiti odgovarajućim jednačinama polureakcije:
Elektrolizom vodenog rastvora bakar(II) -sulfata
- a) na katodi se izdvaja bakar
  - b) na katodi se izdvaja kiseonik
  - c) na anodi se izdvaja vodonik
  - d) na anodi se izdvaja kiseonik
  - e) na katodi se molekuli vode redukuju u vodonik

(7)

B) U tabeli su dati standardni redukcionim elektrodni potencijali nekih polučlanaka.

Na osnovu podataka iz tabele zaokružiti tačne odgovore:

Reakcija u polučlanku	E^0 / V
$\text{Li}(\text{aq}) + \text{e} \rightleftharpoons \text{Li}(\text{s})$	-3,04
$\text{Al}^{3+}(\text{aq}) + 3\text{e} \rightleftharpoons \text{Al}(\text{s})$	-1,66
$\text{Pb}^{2+} + 2\text{e} \rightleftharpoons \text{Pb}(\text{s})$	-0,13
$\text{Br}_2(\text{l}) + 2\text{e} \rightleftharpoons 2\text{Br}^-(\text{aq})$	1,07
$\text{F}_2(\text{g}) + 2\text{e} \rightleftharpoons 2\text{F}^-(\text{aq})$	2,85

- a) Litijum je najjače redukciono sredstvo
- b) Brom je jače oksidacion sredstvo od fluora
- c) Elementarni aluminijum može redukovati jone olova iz rastvora
- d) Elementarno olovo može redukovati jone aluminijuma iz rastvora
- e) Elementarni brom može oksidovati jone fluora iz rastvora
- f) Fluor je jače oksidacion sredstvo od broma

(3)